
2 2021_GR_00131 **Vrijwillige samenvoeging van gemeenten: principiële beslissing voor samenvoeging met Tessenderlo - Goedkeuring**

Samenstelling

Aanwezig:

de heer Walter Peelmans, raadslid; de heer Marc Heselmans, burgemeester; de heer Filip Wellens, raadslid; de heer Julien Gielen, raadslid; mevrouw Hilde Aegten, schepen; mevrouw Debra Sevindik, raadslid; de heer Paul Nies, raadslid; de heer Robert Vandezande, schepen; mevrouw Debbie De Bruyn, raadslid; de heer Leopold Rutten, raadslid; mevrouw Liliane Tielemans, raadslid; de heer Raf Weltens, raadslid; de heer Farid Van Geldorp, raadslid; de heer Michel Moreels, raadslid; de heer Patrick Bosmans, schepen; mevrouw Stefanie Engelen, schepen; de heer Nico Engelen, schepen; mevrouw Samia Chekimi, raadslid; de heer Patrick Raeymaekers, raadslid; de heer Kenny Placin, raadslid; de heer Petrus Hendriks; de heer Erik Accou, algemeen directeur

Afwezig:

de heer Bart Vrancken, adjunct algemeen directeur

Beschrijving

Aanleiding en context

De intentie om de gemeente Tessenderlo en de gemeente Ham samen te voegen is ontstaan en heeft vorm gekregen na bespreking op volgende momenten:

- Informele contacten tussen ambtenaren en politici onderling
- Informele bijeenkomsten tussen de besturen zoals onder meer:
 - Gemeenschappelijke vergadering met beide colleges in Ham op 5 december 2019
 - Toelichting van burgemeester Frank Smeets (Pelt) aan delegatie van beide colleges op 12 maart 2020
- 7 september 2020: CBS Ham: goedkeuring van de oprichting van een kerngroep met afvaardiging van beide colleges
- 17 september 2020: CBS Tessenderlo: goedkeuring van oprichting en samenstelling van een kerngroep gemeentefusie
- 28 september 2020 :toelichting aan raadsleden van Ham mbt de oprichting van een stuurgroep/kerngroep
- 6 oktober 2020, 19 november 2020, 27 november 2020: vergaderingen van de stuurgroep/kerngroep
- 15 december 2020: onder de begeleiding van Poolstok worden drie aanbieders-consultants gescreend op plan van aanpak, voorstelling van het projectteam, timing van het project, referenties en prijszetting.

- 19 januari 2021: evaluatie van de aanbieders door de kerngroep.
- 25 januari 2021: het college van burgemeester en schepenen van Ham keurt het opstellen van een bestuurskrachtanalyse en haalbaarheidsonderzoek goed en wijst de opdracht voor begeleiding toe aan bureau CC Consult (Probis) via Poolstok.
- 28 januari 2021: het college van burgemeester en schepenen van Tessenderlo geeft gunstig advies aangaande externe ondersteuning bij de mogelijke fusie tussen de gemeente Tessenderlo en Ham in kader van de gunning van deze opdracht door Poolstok en vastlegging verdeelsleutel tussen gemeente Tessenderlo en Ham
- 22 februari 2021: toelichting aan raadsleden van Tessenderlo met betrekking tot de voorbereidende initiatieven omtrent een mogelijke fusie
- 9 maart 2021: startvergadering met CC Consult in de kerngroep met overlopen van het traject
- Begeleide werksessies
 - 19 april 2021: MAT Ham
 - 19 april 2021: beide colleges
 - 20 april 2021: MAT Tessenderlo
 - 28 april 2021: fracties Tessenderlo en Ham
 - 18 mei 2021: beide MAT's
 - 15 juni: kerngroep
 - Financieel directeurs
 - 20 april 2021
 - 29 april 2021
 - 28 mei 2021
 - Daarnaast werden er individuele gesprekken gevoerd met beide algemeen directeurs, financieel directeurs, burgemeesters, de twee schepenen uit de kerngroep en de adjunct algemeen directeur van Ham.
 - 29 juni 2021: kennisname van het document Rapport Bestuurskrachtanalyse in de gelijktijdige gemeenteraadszittingen van Tessenderlo en Ham
 - 1 juli 2021: gemeenschappelijke toelichting aan de raadsleden en managementteamleden door CCConsult
 - 30 augustus 2021: bespreking van de bestuurskrachtanalyse en voornemen van principiële samenvoeging (kennisname van de standpunten van de fracties) in de gemeenteraad van Tessenderlo
 - 2 september 2021: bespreking van de bestuurskrachtanalyse en voornemen van principiële samenvoeging (kennisname van de standpunten van de fracties) in de gemeenteraad van Ham

De volgende adviezen werden tot op heden uitgebracht over de voorgenomen samenvoeging:

- Adviezen uit het rapport bestuurskrachtanalyse van CC Consult
- Adviezen uit de bespreking in de raden eind/augustus begin september (uit de notulen van de gemeenteraad)

Deze adviezen worden als bijlage gevoegd bij dit besluit.

De maatregelen in het kader van de Covid19 pandemie hebben beperkingen opgelegd aan fysieke participatiemomenten. In het verdere traject zijn informatie-, inspraak- en participatiemogelijkheden voorzien.

Argumentatie

Bestuurskracht onder druk.

De verwachtingen ten aanzien van de lokale besturen zijn de laatste jaren sterk toegenomen. Enerzijds worden, vertrekkende vanuit het versterken van de lokale autonomie, steeds meer bevoegdheden vanuit de Vlaamse overheid gedecentraliseerd naar de lokale besturen. Anderzijds verwachten burgers veilige en aantrekkelijke dorpskernen, veel en diverse mogelijkheden voor

vrijtijdsbeleving, een kwaliteitsvolle (digitale) dienstverlening, snelle communicatie,... Ook de maatschappelijke uitdagingen voor de lokale besturen worden steeds complexer.

Vanuit deze evoluties komt de bestuurskracht of de verhouding tussen taakstelling en beschikbare middelen (financiën en personeel) onder spanning. Onderzoek bevestigt dat in het bijzonder kleine gemeenten het bijvoorbeeld moeilijk hebben om een professioneel communicatiebeleid te voeren (Thomas More, het grote communicatieonderzoek, 2017), om verwachtingen in te lossen op vlak van digitalisering (I-monitor, 2016) alsook beschikken over minder vrije beleidsruimte (IDEA Consult, 2016). Kleine besturen ondervinden ook meer en meer moeite om medewerkers aan te trekken; Schaal kan het verschil maken

Schaalvergroting vindt plaats in tal van domeinen zoals veiligheid, sociale huisvesting, onderwijs en maatschappelijke dienstverlening. Deze tendens breidt zich uit in het bestuurlijk landschap, op lokaal niveau. In 2019 zagen in Vlaanderen 7 nieuwe gemeenten het daglicht.

De Vlaamse Regering wil schaalvergroting ondersteunen om sterke en bestuurskrachtige lokale besturen te creëren. Ze stimuleert en ondersteunt fusies van gemeenten via verschillende maatregelen zoals een schuldovername, een tijdelijke verhoging van het aantal schepenen, een garantieregeling voor verschillende fondsen, een optimalisatie van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur en een ondersteunende opdracht voor de provinciegouverneurs;

Toekomstgericht besturen

Besturen is verder kijken dan vandaag en zich voorbereiden op morgen. Het is de wens én de verantwoordelijkheid van de gemeentebesturen van Tessenderlo en Ham om ook in de toekomst een daadkrachtig bestuur te zijn met een kwalitatieve dienstverlening voor de inwoners en voldoende investeringsmogelijkheden. De besturen willen de toekomst mee vorm geven en niet alleen ondergaan. Schaal maakt daarin wel degelijk een verschil. De mogelijke vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Ham en Tessenderlo biedt hiervoor een oplossing.

De bestuurskrachtanalyse opgemaakt door CC Consult onderzoekt of door een verregaande samenwerking in de vorm van een fusiegemeente de bestuurskracht van beide organisaties verhoogt.

Ambtelijke capaciteit

De personeelscapaciteit vergroot. Het aantal (g)éénmansdiensten wordt immers sterk gereduceerd. Daardoor rendeert de "basisbezetting" die elke gemeente moet voorzien meer. Bijvoorbeeld: er is deskundigheid nodig op de personeelsdienst voor de opmaak van een HR-beleid, rechtspositieregeling etc., ongeacht het aantal medewerkers in de organisatie. Die deskundigheid kan worden toegepast op een groter contingent van medewerkers.

Groei van bestuurskracht wordt verwacht gezien de verhoging in ambtelijke capaciteit leidt tot:

- meer kans om een HR-beleid uit te werken en uit te rollen
- beter opvolgen van de strategische planning
- meer ruimte voor beleidsmatig denken
- meer continuïteit op de diensten, waardoor de diensten minder kwetsbaar worden
- toepassen van een correcte functieweging
- meer mogelijkheid tot specialisatie
- ...

Operationele capaciteit

Operationeel stellen beide besturen het nu in het algemeen goed. Men slaagt erin dienstverlening aan te bieden en continuïteit te verzekeren. Een fusie zal ervoor zorgen dat er vaker met een correcte functieweging kan gewerkt worden, en er meer mogelijkheden zullen zijn om strategisch en operationeel werk van elkaar te scheiden.

Groei van bestuurskracht wordt verwacht gezien de verhoging in operationele capaciteit leidt tot:

- meer kennisdeling tussen medewerkers en het werven van eilanddenken
- het verzekeren van de continuïteit
- het afdekken van potentiële risico's
- het beter kunnen inspelen op de noden van de burger
- het kunnen inspelen op de maatschappelijke evoluties en tendensen

- het vermijden van dubbel werk, waarbij verschillende deskundigen op zoek zijn naar het antwoord op eenzelfde vraag
- ...

Financiële capaciteit

Ham en Tessenderlo zijn beide financieel gezond. Fuseren leidt dan ook niet tot een achteruitgang voor één van beide organisaties. Tessenderlo bevindt zich momenteel in een iets meer comfortabele positie om uitgaven te doen (bijv. aantrekken nieuw personeel, investeringen, ...) dan Ham. Desalniettemin is ook Ham een financieel gezonde gemeente. Ham is op financieel vlak meer gebaat bij een fusie met Tessenderlo dan vice versa. Echter, een fusiegemeente betekent geen nadeel voor Tessenderlo. Beide gemeenten samen zullen in de toekomst sterker staan dan de gemeenten apart. Beide gemeenten zullen samen hun expertise kunnen bundelen en zo meer in de mogelijkheid zijn om (nog) diepgaandere financiële analyses te doen en expertise te delen. Bovendien is er het voordeel van de eenmalige schuldovername.

Politieke capaciteit

Op politiek vlak zullen de beleidsintenties op elkaar moeten worden afgestemd, vooral bij de opmaak van het nieuwe meerjarenplan door de nieuwe bestuursploeg in 2025. Er zullen bepaalde, mogelijk moeilijke, strategische keuzes moeten gemaakt worden in het belang van de fusiegemeente. Groei van bestuurskracht wordt verwacht, gezien Ham en Tessenderlo samen over een stevig beleidsadviseerend kader zullen beschikken in de vorm van een geïntegreerd managementteam. Hierdoor zal de bestuursploeg daadkrachtiger kunnen inspelen op opportuniteiten en noodwendigheden en het hoofd kunnen bieden aan complexere uitdagingen. Gezien de financieel sterke positie na een fusie zal er ook meer financiële ruimte zijn om sterk beleid te voeren. Rekening houdend met dit alles zijn de gemeenteraden van de gemeenten Ham en Tessenderlo principieel akkoord om de potentiële meerwaarde van een fusie te willen realiseren, maar blijven er nog heel wat zaken verder uit te klaren en te verfijnen. Voorafgaand aan een definitieve fusiebeslissing willen de besturen dan ook grondiger afstemmen over tal van thema's en consensus zoeken over een eengemaakt beleid en een eengemaakte organisatie in de toekomst.

Juridische grond

Het Decreet over het Lokaal Bestuur van 22 december 2017 zoals gewijzigd, inzonderheid titel 8 met betrekking tot vrijwillige fusies.

De gemeenteraad is bevoegd op grond van artikel 345, 345/1 en 346 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.

Regelgeving: bevoegdheid

De gemeenteraad is bevoegd op basis van artikel 40-41 van het decreet lokaal bestuur

Financiële en beleidsinformatie

Financiële informatie

Niet van toepassing.

Stemming op het besluit

Goedgekeurd door de gemeenteraad met

- 15 stem(men) voor: Hilde Aegten; Patrick Bosmans; Samia Chekimi; Debbie De Bruyn; Stefanie Engelen; Nico Engelen; Marc Heselmans; Walter Peelmans; Kenny Placin; Patrick Raeymaekers; Leopold Rutten; Liliane Tielemans; Farid Van Geldorp; Robert Vandezande; Filip Wellens

- 6 onthouding(en): Julien Gielen; Petrus Hendriks; Michel Moreels; Paul Nies; Debra Sevindik; Raf Weltens

Besluit

Artikel 1

De gemeenteraad hecht zijn principiële goedkeuring aan een vrijwillige samenvoeging van gemeente Ham met de gemeente Tessenderlo.

Artikel 2

De beoogde samenvoegingsdatum is 1 januari 2025.

Artikel 3

De voorgenomen samenvoeging wordt verder onderzocht met het oog op een eventuele goedkeuring van het gezamenlijke voorstel tot samenvoeging door de gemeenteraad en indiening van dit voorstel bij de Vlaamse Regering uiterlijk op 31 december 2023.

Artikel 4

De Vlaamse Regering wordt in kennis gesteld van deze principiële beslissing tot samenvoeging. Dit besluit heeft pas uitwerking wanneer de gemeenteraad van Tessenderlo ook zijn principiële goedkeuring aan de samenvoegingsoperatie geeft.

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namens de Gemeenteraad

Erik Accou
Algemeen directeur

Walter Peelmans
Voorzitter gemeenteraad

Voor eensluidend afschrift

Erik Accou
Algemeen directeur

Walter Peelmans
Voorzitter gemeenteraad

